

Moraht válasza az angol kérdésre.

Azzal a győzelmes rohammal, amelyet csapataink a Champagneban, Ripont körül inféztek, ismét meglevenedett az a harctér, amelyért francia ellenségünkkel 1914 ősze óta küzdöttünk. Keresztülhúztuk a francia hadvezetőség számítását akkor, mikor a Marne-től való visszavonulásunkat a Champagneban befejeztük. A francia sztratégia az antantnak rendelkezésére álló erő, mely a mi-enket sokszorosan fölülmulta, nem volt elegendő ahhoz, hogy minket kiszorítson a francia területéről. A háború folyamán nagyon komoly harcok dúltak Reims és Verdun között, de a *legsúlyosabbak mégis a Champagneban voltak*. Épen két évvel azelőtt, 1915. február 16-án, kezdtek meg a franciák azt az öt-hetes harcot, amelyet „champagnei téli csata” néven foglaltunk össze. Itt küzdő hadsereg-csoportunknak von Einem vezérezredes volt a vezére s alája tartoztak Riemann és Fleck tábornokok. Joffre akkor egymás után több mint hat újból és újból kiegészített hadtestet és hatalmas tűzérési tömegeket vetett a tűzbe. Huszonnégy óra lefolyása alatt egy nyolc kilométer széles frontra, melyet két gyöngye rajnai hadosztályunk védett, sokszor több mint százezer lövedék hullott.

Alig fél évvel később a francia generalissimus, akinek honfitársai oly könnyedén hányják a szemére, hogy habozó, újból hatalmas áttörési kísérletre szedte össze az erejét. Sztratégiailag az angolok első nagy támadásával kombinálta, amelyet azok újonnan alakított hadseregükkel az Artoisban kezdtek meg. Oly szerencsések voltunk, hogy megkaptuk azt a hadseregparancsot, amelyet Joffre 1915. szeptember 14-én boesátott ki. Ehhez akkor ezt a megjegyzést fűztem: „Önmagában nincs csodálni való azon, ha a hadvezér parancsnokló tábornokaihoz fordul oly parancsossal, mely utasítás jellegű.

Azonban a tartalma oly fontos felvilágosítást nyújt nekünk, Franciaország ellenségeinek, hogy magasztalunk kell azt az órát, amelyben ez a parancs kezeink közé jutott.

Az elején meg a végén néhány szóban kifejezésre jut, ami a francia hadvezérnek a legnagyobb gondot okozza: A csapatok szelleme... A két hadsereg szelleme magyarázza meg nem egy francia offenzívának a kudarcát.

Joffre parancsának végén ez áll: „Mind ezeknek a csapatokkal való közlése az áldozatoknak azon magasztalára fogja emelni a csapatok szellemét, amelyet tőlük megkívánunk. Ezért okvetlenül szükséges, hogy ez a közlés okosan és meggyőződéssel történjék. Az egyik francia ezredparancsnok megparancsolta erre, hogy értessék meg a katonákkal, hogy a tőlük megkövetelt erőfelfejtésnek oly következményei lehetnek, hogy a háborúnak egy csapással rövidesen vége lehet. Annak az angol gárdahadosztálynak a parancsnoka, amelynek az Artoisban kellett megkísérrelnie a szerencsését, így szekundált Joffrenak: „Tartsa mindenki a szeme előtt, hogy ennek a csatának a kimenetelétől jövőendő nemzedékek sorsa függ.” És mi volt az eredmény? Az antant 93 hadosztálya, tehát

több mint másfél millió ember kétezer nehéz és háromezer

könnyű ágyúval huszonöt kilométer szélességben kissé északra nyomta legkülső vonalainkat.

A franciák vesztesége 130.000, az angoloké 60.000 ember. A kitartás, engedelmesség, feláldozás szelleme, melyet a németek tanusítottak, győzedelmeskedett a francia csapatok szelleme fölött és Joffre számítása esődöt mondott.

1915. ősze óta sok csata folyt még le a Champagneban. Az a csekély terület, amelyet a franciák óriási veszteségekkel szereztek Auberine és Massiger közt lassankint megkisebbedett és sikerrel harcoltunk Tahurenél. És mindezek a harcok felvilágosíthaták a francia hadvezetőséget arról, hogy

még a kilátásnak az árnyéka sincs meg arra, hogy elűzzenek bennünket arról a területről, amely a Verdun és Páris közti legrövidebb összeköttetést fenyegeti.

A Champagneból tervezett kiűzésünk által lehetetlen volt bennünket az Argonnokban, Reimsnál, Verdunnál veszélyeztetni és kilátástalan volt Soissons-nál és Noyonnál előretolt hadseregrészeinket elvágni. A múlt nyári Somme menti csaták csak megerősítették azt, amit bebizonyítottak a champagnei és az artoisbani csaták és ha a francia hadseregparancsot összehasonlítjuk az angol hadosztályparancsossal s megállapítjuk, mit akartak elérni és ezzel szemben mit értek el,

érthetetlen, mint ábrándozhatatlannak egyes angol polgári és katonai nagyságok arról, hogy közel állanak a nyugati fronton a győzelemhez.

Teljesen távol áll tőlünk, hogy a legjobb francia csapatoknak jövőbeni harcképességében kételkedni akarjunk és ép oly kevésbé akarjuk lebecsülni az angol zsoldosok tömegét. De többre sem akarjuk őket becsülni, mint amennyire méltók. A francia csapatok szelleme minden megengedett és még nem engedett eszközzel már csak kis vállalkozásokra tüzelhető föl és „a jövőendő nemzedékek sorsa” ugyancsak csehül állana, ha az

a tehetségtelen angol hadvezérektől és gyatrán kiképzett miliciahadseregtől függne.

A „Kitchener-hadseregek” a Somme és Ancre között tizenöt kilométerig haladtak előre és ezért közel egy millió halottat és sebesültet áldoztak. Ellenben Németország „nagyon szegényes tartalékai” mind erősebbekké lettek és míg ellenségeink „pihenő nélküli és éjjel-nappali áttöréséből” semmi sem lett, mi éjjel-nappal készek vagyunk arra, hogy ellenségeinket illően fogadjuk.

Ezt bizonyította be most a német trónörökös hadseregcsoportja Ripontnál. Az ott-hon munkája hat, a harctéri és otthoni hadsereg kölcsönösen halás egymás iránt és

amikor majd megjö a döntés ideje, együttesen fogjuk gondolkodni ejteni ellenségeinket a német hadsereg és a német nép szelleméről

ami remélhetőleg tartós békeidőnek lesz a bevezetője.

A színház és a mozik bezárása.

(Saját tudósítónktól.) A Délmagyarországi vasárnapi számában közölte a kormány rendeletét a mulatók, mozgófényképszínházak és színházak, valamint egyéb szórakozó helyek országos bezárásáról. Hétfőn Szegeden már minden szórakozóhely becsukta kapuit, kivéve a színházat. Almássy Endre színikazgató ugyanis jelentette a polgármesternek, hogy a színház a hétfői előadás-hoz már be van fűtve és így az előadás elmaradásával egy gramm szén sem lehet megtakarítani. A polgármester a belügyminiszterhez fordult, aki az ügy ilyen állására való tekintettel engedélyezte a hétfői előadás megtartását.

A rendeletre vonatkozólag dr. Somogyi Szilveszter polgármester a következőket mondta:

— A rendelet fogantatására vonatkozó intézkedéseket megtettem. Hétfőn este a színház kivételével már egyetlen szórakozóhely sem tarthat előadásokat Szegeden. A rendőrség szigorúan ellenőrzi a rendelet megtartását.

— Miután az állam adta ki a rendeletet, valószínű, hogy az állam kárpótolni fogja azokat a vállalatokat, amelyek a rendelet következtében megélhetési lehetőségüktől estek. Így valószínűnek tartom, hogy a színészek államsegélyt kapnak.

— Egyebekben a rendelet megtartásának ellenőrzése teljesen a rendőrség hatáskörébe tartozik.

Dr. Szalay József rendőrfőkapitány így nyilatkozott a rendeletről:

— Ez a rendelet nem jelenti a szórakozások betiltását, csakis a tüzelőanyagokkal való takarékoskosságot. Így tehát, ha ez az állapot hosszabb időn belül tartana és a színtársulat tagjai kabaréelőadások tartásával akarnának segíteni magukon, annak semmi akadálya nem lenne, ha kávéházakban, vagy vendéglői termekben akarnák megtartani. A rendőrhatalóság erre engedélyt ad a köteles díjak befizetése ellenében és akkor, ha az illető kávéház, vagy vendéglő tulajdonosa ehhez hozzájárul.

— A magánháztartásokra nézve záróra nincs elrendelve. Ez csak az ellen védekezés, hogy a záróra kijátszásával egyesek kártyázás, vagy kicsapongó mulatozás céljaira bérbe ne adhassák lakásaikat. Vendégeket azonban mindenki úgy fogadhat, mint eddig, legfeljebb annak a veszélynek teszi ki magát, hogy a gáz, vagy villanyáram túlfogyasztása miatt a hatóság gáz-, vagy villanyóráját leszerelteti.

Almássy Endre színikazgató nyilatkozata a következő:

— Nem hiszem, hogy ez az állapot 8—10 napnál tovább tartana. Ez alatt az idő alatt próbálni fogunk és új darabokhoz készülni. A megélhetés kérdését pedig a konzorcium félrerakott tartalékalapjából fogjuk elintézni. Szomorú dolog azonban, hogy ezt az alapot fogyasztanunk kell, mert hiszen ezt a nyári szünetben a megélhetés biztosítására szántuk.

— Véleményem szerint a polgármester ur kis jóakarattal sokat segíthetne rajtunk. Megengedhetné ugyanis legalább a szombati és vasárnapi előadások megtartását, amivel — ha szűkösen is — legalább a megélhetésünk biztosítanánk. Elvégre nem 1—2 emberről, hanem 130 emberről van szó.

A szombati és vasárnapi előadások megtartását egyébként küldöttségileg kérte a színtársulat a polgármestertől. A küldöttséget dr. Gaal Endre vezette a polgármester elé, aki kijelentette, hogy a rendelet erre neki nem ad módot és így az előadások megtartását nem engedélyezheti.

Hasonló kéréssel fordultak a polgár-